

AHİR ZAMANDA OLACAK ŞEYLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Tabîb-i kulûbinâ ve şefî-i zünûbinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî, ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn ...

Emmâ ba'du fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ أَصْفَرُ وَلَا
أَبْيَضُ لَمْ يَتَّهَنَّ بِالْعَيْشِ

(طب. حل. عن المقدم ب ن معديكرب)

RE. 503/1 (Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, men lem yekün meahû asfaru ve lâ ebyadu, lem yetehenne bi'l-ayşi)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünyada ve ahirette üzerine olsun... Rabbimiz iki cihanda rahmetine mazhar eylesin...

Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyup, teallüm ve tefeyyüz eylemek üzere şu mescidde toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretlerine bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamızın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu

beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretlerinin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Ve nihayet uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyyeyi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtîha, üç İhlâs- ı şerîf okuyalım, öyle başlayalım! Buyurun:

.....

a. Parası Olmayan Rahat Edemeyecek

Mukaddimedede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l- Ehâdîs* isimli hadis koleksiyonunun 503. sayfasındadır. Oranın 1. hadîs-i şerifinden itibaren okuyoruz. Metnini, kaynağını merak edenler baksınlar diye de yerini söylüyoruz.

Taberânî *Mu'cemü'l-Kebîr*'inde ve *Mu'cemü'l-Evsat*'ında Mikdam RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ أَصْفَرُ وَلَا

أَبْيَضُ لَمْ يَتَّهِنَنَّ بِالْعَيْشِ

(طب. طس. حل. عن المقدم)

RE. 503/1 (*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, men lem yekün meahû asfaru ve lâ ebyadu, lem yetehenne bi'l-ayşi*)

(*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün*) “İnsanlar üzerine bir zaman gelip çatacak ki, (*men lem yekün meahû asferu ve lâ ebyadu lem yetehenne bi'l-ayşi*) yanında sarı renkli olan altını, ak renkli olan gümüşü olmayanın, dinarı dirhemi, parası pulu olmayanın yaşayışı rahat olmayacak.”

“Rahat olmayacak” demek, “ağzının tadını bulamayacak” demek. Şu an öyle değil midir?

Öyledir denilebilir, ama eski devirlerde öyle değildi. O zaman yeryüzü genişti, insanların adedi azdı. Kayıtlar, tahditler, hudutlar böyle değildi. İsteyen istediği yere gidiyordu, oturabiliyordu.

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.278, no:659; *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.374, no:2269; *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.27, no:7; *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.343, no:1461; Sehâvî, *el-Mekâsîdü'l-Hasene*, c.I, s.348, no:492; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.111, no:6244; Mikdâm ibn-i Ma'dîkerb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.240, no:6346; Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.408, no:1311; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.458, no:26419.

Bir araziyi çeviren orada kalabiliyordu. Yerler geniş olduğundan “Burası benim!” diye karşısına birisi çıkmıyordu. Başına birisi dikilip de; “Ver bakalım şu kadar para!” demiyordu.

Bir iş tutan tutar, parası olan olur. Olmayan bir mağarada, bir çayırdaki, bir ormanda veya bir dağın tepesinde yaşar. Ağaçların meyvelerini yer, odunları keser, satar veya satmaz. Böyle rahat bir yaşam vardı.

Eski zamanlarda para olsa da olurdu, olmasa da olurdu. İnsanlar mütevazı ve dünyaya rağbeti olmayan kimselerdi. Lüks ve konfor peşinde değillerdi. Karnını bir şeyle doyurdu mu kâfi geliyordu, yetiyordu. Bir avuç arpa, kendisinin ekip biçtiği bir kenara koyduğu arpa kavurması ona yetebiliyordu. Veyahut yufka ekmeği yaparlarmış da, yufka ekmeğinin yanık kısımlarını yanmamış olan kısımlarına katık ederek yerlermiş.

Çeşit çeşit meyveleri nereden bulsunlar?

Biraz üzüm, biraz incir veya hurma kurutma imkânı varsa kuruturlar. “Kurtlanırsa kurtlan-sın!” deyip onu yiyip öyle geçiniyorlarmış ama şimdi öyle değil.

Şimdi nefes almak bile parayla, yolda yürümek parayla, vatandaş olmak parayla. Babadan dededen bir arazi kalsa bile onun da vergisini ödemen lazım. Bir yerden gelirin yoksa o zaman yandın, halin harap. Yani para gerekiyor! Kör olmayasınca para gerekiyor. Allah hepimize helalinden nasip etsin, haramından korusun; parasız olmuyor.

İşte o zaman gelmiş. Birisinin babasından, dedesinden bir arazi kalmış;

“—Ben buraya girerim, bir ev yaparım, yaşarım.” diye düşünmüş.

Yaşa da göreyim bakayım! Belediye gelir, dikilir başına:

“—Buraya ev yapamazsın! Ebatı şu kadar, boyu bu kadar olacak. Caddeden şu kadar çekeceksin; şu kadar yükseltemezsin, bu kadar alçaltamazsın. Bu arazinin bina vergisini verdin mi? Şerefiye, aydınlatma, temizlik, tanzimat vergilerini verdin mi?”

“—Param yok! İstersen ceplerimi çıkarayım, tersine döndüreyim. İçinde tozdan başka bir şey yok.”

“—Ben onu bunu bilmem, bu vergiyi vereceksin!”

Yani şimdi yaşam paralı, parasız yaşamak mümkün değil. Adam gidiyor, bir apartman dairesi alıyor, ev sahibi oluyor. “Kapıcı parası, kalorifer parası” derken kira kadar masrafı oluyor.

Rahatlık anlayışı artık eskisi gibi değil. Rahat ve konfor da çok fazla. Onun için insanlar vergiler koymuşlar. Bir bakımdan bunları da normal karşılamak gerekiyor. Allah insana sıhhat verir de para kazanır, bir şekilde öderse bir şey değil. Ödeyemezse onları da koruyup kollamak, yardımcı olmak; o zayıfların, fakirlerin, mazlumların, yetimlerin dulların halini biraz gözetmek de etrafındaki er kişilerin, babayiğitlerin, mertlerin, merhametlilerin işi olmuş oluyor.

Rabbimiz Teâlâ zenginlerimize merhamet versin, fakirlerimize güzel hal nasip eylesin... Vücutlarımıza afiyet versin... Bizi nâmerde değil merde de muhtaç etmesin, kimseye muhtaç etmesin... Rabbimiz bizi alnımız açık, yüzümüz ak; kimsenin önünde eğilmemiş, kimseye boyun bükmemiş; kimseye el açmamış insanlar olarak yaşatsın... İhtiyaçlarımızı, kendi gayb hazinelerinden ihsan ve ikram eyleyip, bizi gayrısından müstağnî eylesin. Öyle yaşayıp öylece ölelim.

Mehmed Âkif merhumun dediği gibi:

O rükû olmasa dünyada eğilmez başlar.

Müslüman, kimsenin önünde eğilmez ama namaz var, secde var; rükû yapıyoruz, secde yapıyoruz, o sebeple eğiliyoruz. Yoksa müslüman eğilir mi?

Müslüman eğilmez! Kimseye “Eyvallah!” demez. “Çiğnerim, çiğnenirim hakkı tutar kaldırımım.” diyor şair. Müslüman kimseden korkmaz; Hak neyse onu yapar. Ama o müslümanlar nerede?

Yahudi Filistin’de sopayla vura vura müslümanı öldürüyor; millet orada burada keyfine bakıyor. Bizim memlekette en büyük şirketler onların elinde... Her türlü imkâna sahipler, her türlü konforları var. Rahatlık içindeler.

İspanyollar onları kesiyorlardı da bizimkiler; “Yazıktır, insandır, kesmesinler.” diye gemilerle aldılar. İspanya’dan gemilere bindirip Osmanlı diyarına getirdiler. “Ne de olsa ehl-i kitaptır.” dediler. Ama, “Çingeneye salâhiyet versen önce babasını asarmış.” derler. “Besle kargayı oysun gözünü...” derler. Öyle oluyor.

Ama onların böyle olması onlardan değil, bizden! Kabahat bizde, kabahat tüm Müslümanlarda... Bir kere Allah'ın sevgili kulları olmadıkları için Allah ceza veriyor. Çünkü yoldan çıkmış, raydan çıkmış, sapıtmış, şaşırılmış; Allah bela veriyor!

Belâ gelmez kula, kul azmayınca;

Kaza gelmez kula, Hak yazmayınca...

Allah yazıyor, ondan öyle oluyor. Ama bela neden geliyor?

Kul azdı, sapıttı da cezayı hak etti, ensesinde tokat patladı; ondan oluyor. Bizim birkaç asırdır çektüğümüz dinimizden döndüğümüzüzdendir, dinimize hizmetten geri kaldığımızdandır. Allah uyanıklık nasib etsin...

Dün akşam akıllı, uslu, tahsilli, terbiyeli, görgülü, bilgili kardeşlerimizle oturduk; “Ne yapalım, ne edelim?” diye bir sohbet havası içinde konuştuk. İçinde mühendisi var, idarecisi var. Çok yüksek memuriyetlerde bulunmuş, idarecilik yapmış, müdürlük yapmış kimseler var. Döndük dolaştık, geldik iyi müslüman olmaya... İş, İslâm'a hizmet etmeye, irşad ve tebliğ çalışması yapmaya geldi, dayandı. Gerisi laf, gerisi hep fasa fiso, başka bir şey yok!

Allah yolunda çalışırsan, Allah'ın dinine hizmet edersen, Allah'ın emirlerini tebliğ edersen, cahilleri gafilleri irşad ve ikaz edersen, en güzel çalışma bu... Başka türlü de kurtuluş imkânı yok.

Allah akıl fikir versin...

b. Para Allah Yolunda Harcanmalı!

Bu hadîs-i şerîflerde; Peygamber Efendimiz'in âhir zaman ahkâmı, ahvali ile ilgili ihbarları, bildirileri ve önceden söylemiş olduğu hususları öğreneceğiz.

Demek ki paraya ihtiyaç varmış; Allah bizi helâlinden paraya sahip eylesin... Kazandığımız paraya bizi köle etmesin... Paranın pulun, dinarın dirhemini kulu kölesi etmesin...

Para kazanılıyor, kazanılacak. Sonra ne olacak?

Allah yolunda harcanacak. Kazanılacak, harcanacak. Senin elinden geçecek, öbür tarafa gidecek. Kazanacaksın, kimseye muhtaç olmayacaksın ve sevap kazanacaksın. Yiyeceksin, yedireceksin. Giyeceksin, giydireceksin. Dostlarına ikramda bulunacaksın. Feda olsun! Ayrıca fakıranın hakkını ayırıp vereceksin. Cihada para ayıracaksın, Allah yoluna para ayıracaksın. O paralar gidecek ama onunla cenneti kazanacaksın.

“—Yok! Ben onları öyle zor kazandım ki eğer sen onu Sarayburnu'ndan savurup denize atsan, arkasından balıklama denize atlarım. Paralarım çok kıymetli, kimseye vermem.” dersin, o zaman ayet-i kerîmede geçen o cezaya çarptırılırsın.

Ayet-i Kerime'de buyruluyor ki:

الَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

(التوبة: ٣٤)

(*Ellezîne yeknizûne'z-zehebe ve'l-fıddata ve lâ yünfikùnehâ fî sebîli'llâhi febeşşirhüm bi-azâbin elîm*) “Altın ve gümüşü biriktirip, depo edip, onları Allah yolunda harcamayanları elem dolu bir azapla korkut! Onlar cehenneme düşecekler.” (Tevbe, 9/34)

يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ
وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ
فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ

(التوبة: ٣٤)

(*Yevme yuhmâ aleyhâ fî nâri cehenneme*) “O günde ki o depo ettikleri mallar cehennem ateşinde kızdırılacak; (*fetükvâ bihâ cibâhuhüm ve cünûbuhüm ve zuhûruhüm*) yüzleri, alınları, yanları ve sırtları o ateşlerle dağlanacak.”

(*Hâzâ mâ keneztüm li-enfüsiküm fezûkù mâ küntüm teknizûn*) “İşte bu sizin dünyada Allah yolunda sarf etmeyip de, depo ettiğiniz paralarınızdır. Buyurun, tadın bakalım.!” (Tevbe, 9/35) diye Allah- u Teâlâ Hazretleri onlara cehennemde azap edileceğini bildiriyor.

Onun için para kıymetli, kazanması zor; kazanıldığı yer de sorguya tâbi, harcandığı yer de sorguya tâbi... Allah helâlinden kazanmayı, yerine sarf etmeyi nasib etsin...

Antalya'nın bir kasabasına gittik. Dağın arasında küçük bir kasaba, daha önceden hiç duymamıştım. Nahiye, belki de bir köy ama biraz büyümüş, kasaba olmuş. Dediler ki:

‘—’Hocam, bu kasabadaki şahısların hepsi düğünlerini Hilton’da yaparlar.’”

Vay be! Antalya neresi, İstanbul neresi, vay vay vay! Bu kasabanın beyleri, paşaları düğünlerini Hilton’da yaparlarmış, aşığısı kurtarmazmış.

Antalya’da bir kasabanın filanca nahiyesindeki bir kişisin, camide doğru düzgün mevlidini yap; eşini, dostunu, ahbabını çağır, ziyafetini çek, düğün yemeğini yedir, cemaate dua ettir, hatim indir; çocuğun böyle evlensin.

Adı “Hilton” işte! Bir Amerikalı gelmiş, memleketimizin kanunlarından turizmle ilgili teşviklerinden yararlanarak boğazın en güzel yerine bir bina yapmış. Bir odası bilmem kaç yüz bin liradır. Ben hiç bilmiyorum. Gitmek de hiç nasib olmadı, istemem de. Düğününü orada yapacak.

Neden? Gösteriş!

“—Ben düğünümü orada yaptırmazsam, sonra bana ne derler?” diye düşünüyor.

Zaten kız ağlar;

“—Benim düğünümü niye Hilton’da yapmadın? Arkadaşımın düğünü orada oldu da benimki niye orada olmadı?” der.

Sonra düğün Hilton’da olunca tabii ki mevlidli, Kur’an’lı, hatimli mi, dualı mı olur? Orasını Allah bilir. Nasıl olduğunu bilmiyoruz. Nasıl olduğunu Allah bilir. Vah vah!

“—Para benim, sana ne? İstedğim yerde harcarım.”

İşte öyle değil! Kazın ayağı öyle değil! Allah o paraları nereye harcadığını da sana soracak.

“—Ama ben kendim kazandım.”

Kendin kazandığın halde nereye harcadığını soracak.

Onun için harcadığın yer de önemli. Lüzumsuz yere haralayamazsın, telef edemezsin, zayi edemezsin, israf edemezsin. Allah müsrifleri sevmez. İsraf haram, yasak! İsraf edemezsin! Harcamalarını belli bir ölçüye göre yapacaksın, ölçünün ötesine gitmeyeceksin.

Zenginsen zenginliğin biraz belli olacak. Giyiminden, kuşamından adamın zengin olduğu belli olacak ki fakara:

‘—’Bu zengindir.’ deyip yanına gelebilirsin, bir şey isteyebilirsin. “Bir ihtiyacım var.” diyecek, o da çıkarıp verecek.

Hadîs-i şerifte buyruluyor ki:²

لِلسَّائِلِ حَقٌّ وَإِنْ جَاءَ عَلَى فَرَسٍ

(د.ق. عن علي)

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.522, Zekât 3/33, no:1665; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.201, no:1730; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.109, no:2468; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.III, s.130, no:2893; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XII, s.154, no:6784; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.353, no:9823; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.23, no:12983, Hz. Hüseyin RA’dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.522, Zekât 3/33, no:1666; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VII, s.23, no:12984 Hz. Ali RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXII, s.203, no:535, Hirmas ibn-i Ziyad RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.346, no:15986; *Câmiu’l-Ehâdis*, c.XVII, s.484, no:18678.

RE. 350/12 (*Li's-sâili hakkun, ve in câe alâ feresin*) “El açıp isteyenin, dilenenin bir hakkı vardır, at üstünde gelse bile...”

Yâni, “Bir insan atı ile gelip sizden bir şey istese bile, boş çevirmeyin!” diyor.

Hadîs-i şerîfte böyle denildi diye, elbette bunun da istismarcıları türemiş. Adamın cebi para dolu, belki bankada milyonları var ama dilenciliği meslek edinmiş, dolaşüyor. Tabii öyle olduğunu bilersen, vermezsin!

Para daha senin yanındayken, “Acaba çevremde hayır yapacak kim var?” diye ararsın, bildiğin insana verirsin. Köyünde sorarsın, mahalende sorarsın. Zengin bir semtte oturuyorsan İstanbul’un, Ankara’nın, İzmir’in, Bursa’nın lüks bir semtinde oturuyorsan bir ara lütfen ve keremen inayet buyurup fakir mahallelerine, gecekondu semtlerine gidersin. Gecekondu semtlerinde bir namaz kılarsın. O senin güzel, pırıl pırıl ayakkabıların çamurlu sokaklarda biraz çamurlanır, batarsın çıkarsın, paçaların çamur olur.

“—Çeşmeden su dolduracağız.” diye mantosuz kızların ayazda tir tir titrediğini, evlerin damının aktığını, insanın akşama yemek yiyemediğini, hastalandığını, kan tükürdüğünü görürsün; merhamete gelirsin.

“—Vazgeçtim, ben bundan sonra gülmeyeceğim. Bu tarafın çamuru kalmayıncaya kadar bana gülmek yasak.” dersin, o zaman verirsin.

İnsan görmeyince elbette bilmiyor. Bilmeyince de parayı ne yapacağını, nereye koyacağını, nasıl harcayacağını şaşırıyor. Açın gazeteleri, lüks hayatın sahnelerini. Artistler nasıl yaşarmış, nasıl havuzun içine süt doldurmuş, ‘cildi daha iyi olsun diye sütün içinde yüzermiş! Ondan sonra fotoğraflar!

İşte kıyametin neden kopacağı görülüyor. Bu çifte manzaradan kıyametin niçin kopacağı görülüyor!

Müslümanlar geri durursa, ilgilenmezse, irşada çalışmazsa, gayrete gelmezse kıyamet kopar! Bu insanoğlu gemi azıya aldı mı durduramazsın artık. Freni yok, doludizgin cehenneme kadar gider, ondan sonra cehennemin uçurumuna yuvarlanır. Onun için hepiniz İslâm’ı öğreneceksiniz. Ondan sonra da öğreteceksiniz.

“—Ben yirmi yıldır dervişim.”

Mâşâallah!

“—Ben otuz beş yıllık dervişim.”

Sana iki kere mâşâallah!

“—Ben elli yıllık dervişim.”

Sana üç defa mâşâallah!

İyi güzel ama bir çocuğa bile ana babasının bakımının bir zamanı var. Annesinden süt emmesinin zamanı iki yaştır. Dört yaşındaki çocuk süt emerse olmaz. Sen de artık İslâm’a faydalı olacaksın. Hep memeye yapışmışsın, boyuna süt içiyorsun. Olur mu?

Biraz da sen başka insanlara faydalı olmaya başla. Şu kadar senedir Allah'ın emirlerini duyuyorsun, yasaklarını öğrenmişsin, Peygamber Efendimiz'in sünneti ne, duyuyorsun. İnsanın bir Pazar günü öğrendiği bile yeter. Sen de biraz çalış, sen de biraz sofraya ekmek getir, hazır yeme! Sen de biraz İslâm'a faydalı ol, sen de biraz Allah'ın dinine hizmet et ki izzet bulasın. Hürmet et ki hürmet bulasın. Yardım et ki yardıma eresin. Merhamet et ki merhamet bulasın.

İslâm'ın ihtiyacı var. Kadın da çalışacak, erkek de çalışacak, yaşlı da çalışacak, genç de çalışacak; olacak!

“—Hocam durumumuz iyi. İskenderpaşa camii doluyor, dışarıda insanlar ayakta kalıyor, avlular da doluyor. Bazıları burada namaz kılamayıp komşuya gidiyor.”

İskenderpaşa camiinin içini kubbesine kadar üst üste insan doldursak ne ifade eder? İstanbul, beş milyonluk yedi milyonluk bir şehir. Bu kadar milyonun içinde bu kadar insan nedir?

Bizim hepimizi toplasan, bir kışlaya doldursan biz ne kadarız, futbola giden ne kadar? Keyfe giden ne kadar? Zevke giden ne kadar? Namaz kılmayan ne kadar? Dinden habersiz ne kadar? Allah, peygamber, din, iman tanımayan ne kadar?

Hesabını yaptın mı? Mahallende, kendi sokağında bir hesap yap! On tane ev bu tarafta var, on tane ev diğer tarafta var. Bunlardan kaç tanesi camiye gelir, kaç tanesi gelmez? Kaç tanesi imanlı, kaç tanesi imansız? Kaç tanesi

namazlı, kaç tanesi namazsız? Kaç tanesi haramdan korkar, kaç tanesi korkmaz? Kaç tanesi namuslu, kaç tanesi namussuz? Yap hesabını... O zaman Türkiye’de de, dünyada da müslümanlığın hesabı ortaya çıkar. Biraz çalışacağız.

Hiç reşit olmayacak mıyız? Hep bebek mi kalacağız?

Arkadaşlardan birisi, profesörün konferansına gitmiş, konferansın sonunda bizim dinleyen arkadaşların imtihanı var, diyor ki; “Profesör hâlâ yardımını başkasından umuyor. Hâlâ ‘falanca şöyle yapsın, böyle yapsın.’ diyor. Kendisini çocuk sanıyor, büyüyememiş.” Senin ağabey dediklerinin yarısı mezara girdi. Sen abi oldun, baba oldun, dede oldun. Biraz da sen İslâm’a hizmet et.

“—Canım yapıyorlardır.”

Kim yapıyor? Nerede? İslâm’a kim yardım ediyor?

“—Yardım eden hiç kimse yok, bir sen varsın.” diye düşüneceksin. “Hiç kimse kalmamış, iş bana kalmış.” diyeceksin; İslâm’ı yaymak, öğretmek ve savunmak için sen de çalışacaksın.

Dergi çıkarıyoruz. Bizim hanım kızlardan birisi İslâmî eserler yayınlayan kitabevine gitmiş. Bizim dergilerden birini istemiş. Adam ne demiş?

“—Ne yapacaksın dergiyi? Kur’ân-ı Kerîm’i oku, yeter.” demiş.

Biz bu dergileri “Kur’ân-ı Kerîm’e hizmet olsun.” diye çıkarıyoruz. O ne demek öyle!

“—Ne yapacaksın reçeli, ekmek yersin yeter. Ne yapacaksın katığı, tuza banarsın yeter.” diyor musun?

Hepsinin yeri var, hepsinin zamanı var. Elektrik de gerekiyor, su da, hava da gerekiyor güneş de, para da gerekiyor sıhhat de, tatlı da gerekiyor, tuzlu da, ekşi de gerekiyor, turşu da. Hepsinin yeri var. Ne yapacaksın, olur mu?

O zaman her şeyi kapatalım, bitsin! Ötekiler çalışsın, ötekiler milletin kafasını ütölesin. Ütülemek ütü ile değildir, tavuğu ütölemek gibidir. “Ateşin üstünde çevire çevire, tüylerini yaka yaka kebab etmek” demektir. Milletin kafasını ütölesin, dazlak kalır, hiç kıl kalmaz. Ondan sonra pişirilecek, yenilecek hale gelir. Sen konuşma! Ne yapacaksın? Kur’ân-ı Kerîm’i oku. Dininin inceliklerini halkın anlayacağı şekilde anlatma, anlatan eserleri okuma. Hemen Kur’ân-ı Kerîm’i oku. Tamam!

Peki, o ayet ne diyor? Onu anlayacak Arapçan var mı?

“—Yok!”

O zaman sana anlatacak bir esere ihtiyaç var.

Kitapçısı böyle derse, artık ötekisine ne diyeceğiz, bilmiyorum.

En akıllısı Deli Bekir, o da zincirde yatar.

c. Allah'ın Umûma Gazaplı Oluşu

İkinci hadîs-i şerîf:

Enes RA'dan Ebû Nuaym rivâyet etmiş ki, Peygamber SAS şöyle buyuruyor:³

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَدْعُو فِيهِ الْمُؤْمِنُ لِلْعَامَّةِ
فَيَقُولُ اللَّهُ ادْعُ لِخَاصَّةِ نَفْسِكَ أَسْتَجِبْ لَكَ فَمَا
الْعَامَّةُ فَإِنِّي عَلَيْهِمْ سَاخِطٌ
(حل. عن أنس)

RE. 503/2 (*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, yed'ù fîhi'l-mü'minü li'l- àmmeti feyekûlu'llâh: Üd'u li-hàssati nefsike, estecib leke, feemme'l- àmmetü feennî aleyhim sâhitun*)

Bu hadîs-i şerîfi okuduktan sonra tüylerimizin diken diken olması gerekiyor. Secdeye kapanıp oradan kalkmamamız gerekiyor. Gözyaşları ile seccademizi ıslatmamız gerekiyor. Gözyaşlarının kapının altından sokaklara akıp sel olması gerekiyor. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş

(*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün*) “İnsanların başına bir zaman gelip çatacak ki devirler değişip yıllar geçip insanlar öyle bir zamana ulaşacaklar ki, (*yed'ù fîhi'l-mü'minü li'l-àmmeti*) o zaman mü'min elini açacak ve umumiyetle müslümanların hepsi için dua edecek;

³ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.175; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.445, no:8692; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.282,no:31176; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.462, no:26432.

‘Yâ Rabbi! Ümmeti Muhammed’i aziz eyle. Yâ Rabbi! İnsanlara hayırlar ihsan eyle. Yâ Rabbi! Mesut eyle, bahtiyar eyle. Dertlilere deva, hastalara şifa, borçlulara eda ihsan eyle.’ diyecek...”

Herkes için dua etmek şefkatin, sevginin, merhametin, saygının, acımanın, insanlığın, kardeşliğin icabı olduğu için böyle dua ediyoruz. Bu bizim dinimizde tavsiyedir. Biz herkes için dua ederiz. Tahiyat’ta da, namazın içinde de, dışında da dua ederiz.

Ama öyle bir zaman gelecek ki, o zaman kişi herkes için, genel topluluk için dua edecek ama, (*feyekùlu’llàhu*) ona Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyuracak:

(*Üd’u li-hàssati nefsike*) “Kendi nefsinin öz ihtiyaçları için, kendin için dua et! (*Estecib leke*) Ben senin duanı kabul edeyim. (*Feemme’l-àmmete*) Ama umûma gelince, toplumun bütününe gelince; (*feennî aleyhim sâhitun*) ben onlara kızgınlığım, kızmaktayım. Onun için kızdığım kimselere dua edip durma! Kendine dua edeceksen et, bırak onları!” buyurur.

Neden? Çünkü bu insanlar Allah tanımaz, Peygamber tanımaz veyahut tanıyorum dese bile başımıza kaka kaka, minnet ede ede yaparlar.

“—Tamam ya, daha ne istiyorsun, Allah’a inanıyorum işte!” der.

“—Yetmez. İnanıyorsan itaat et.” Deriz.

“—Tamam, Peygamber’i de kabul ettik.” der.

“–Peygamber’i kabul ettiysen hadislerini dinle, yolunda yürü.” deriz, umursamaz.

Herkesin evine televizyon, şarkı türkü, aşk meşk sahnesi, çıplaklık, gazino, tiyatro, içki meclisi girmiş! Dünyanın öteki ülkelerindeki edepsizlerin hayatları, örfleri, âdetleri girmiş. Herkes onları seyrediyor. Bir seyrediyor, iki seyrediyor, üç seyrediyor, dört seyrediyor... Sonra:

‘–’Yahu, galiba fena da değil bu hayat.” demeye başlıyor.

Ondan sonra, “Ben de öyle yapsam ne olur?” demeye başlıyor. Çocuğun ismini değişik koymaya başlıyor. Yemeği değişik yemeye başlıyor. Selâmı değişik vermeye başlıyor. Tavrı değişik olmaya başlıyor; sigarayı bir başka türlü tütürüyor. Bıyığın şekli değişik, saçın şekli acayip, pantolon bir başka türlü... Değişti gitti her şey!

Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızası nerededir? Biz onu aramak zorundayız, biz onun kuluyuz. Ya ona güzel kulluk ederiz, ya da bizim canımıza okur; dünyada da ahirette de perişan eder. Düşmanı musallat eder, hastalık verir, inim inim inletir. Sen paraları haramdan kazanırsın kazanırsın, bir kaza yaparsın, canın cehenneme gider.

Bunları bizim ahali için demiyorum da, günah işleyen kimse için diyorum. Karısı sakat kalır, kızı sakat kalır. Bacağı kırılır, kafası çatlar, kanlar içinde sıkışır kalır.

Neden? Haramla beslendi mi iflah olmaz. O gülüyordu, inanmıyordu ama Allah'ın adaleti tecelli eder ve ondan sonra herkes gerçekleri görür. İbret-i âlem olur, âleme ibret olur.

“—Demek ki kâfirler iflah olmuyormuş, zalimler iflah olmuyormuş, Allah'a âsî olanlar bir gün cezasını çekiyormuş, insanlara kötülük yapanlar bir gün mahvoluyormuş.” dedirtir Allah...

Zalimlere bir gün dönüp dolaşıp:

‘—’Biz hata ettik, hatamız da anlaşıldı, bizim işimiz yanlışmış, sen doğru yoldaymışsın, sen üstünmüşsün.” dedirtir. Yusuf AS ile kardeşleri de böyledir.

Allah, Firavun'a bile öleceği zaman;

لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ
الْمُسْلِمِينَ

(يونس: ٩٠)

(*Lâ ilâhe ille'llezî âmenet bihî benû isrâîle ve ene mine'l- müslimîn.*) “Benî İsrail'in iman etmiş olduğu o Allah'tan gayri bir ilâh olmadığına ben de inandım. Ben de müslümanlardım.” (Yunus, 10/90) dedirtti.

Bir gün der ama ne zaman? İş işten geçtikten sonra...

Muhterem kardeşlerim!

O bakımdan bu hadîs-i şerîfi bir daha okuyun; aklınıza yazın, defterinize yazın, levha yapın karşınıza koyun; işyerinizde bulunsun, odanızda bulunsun, aklınızdan çıkmasın. Rabbimizin rızasını kazanmanın yolu neyse, ona koşturalım! Gazabından, kızgınlığından kurtulmanın çaresi ne ise, onu yapalım! Çünkü Allah'ın gazabı, kızgınlığı başka bir şeye benzemez. Allah bir kuluna gazap etti mi, o kulun her şeyi biter, mahvolur.

Bakın Peygamber Efendimiz ne diyor? Bir kere daha tekrar edelim:

“İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki mü'min bütün ahali için dua edince, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona şöyle buyuracak:

“—Sen kendi nefsin için, kendin için dua et. Duana icabet ederim. Sen benim mü'min kulumsun ama genel ahali için dua etme! Çünkü ben onlara kızgınım.” diyecek.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri içimizdeki beyinsizlerin akılsızların edepsizliklerinden, günahlarından dolayı bizleri helâk etmesin... Allah'ın yasak ettiği şeyleri yapıyorlar, günah işliyorlar. Bir kısmı da onların bu yaptığının doğru olmadığını bildiği için:

“—Yapmayın etmeyin, günahtır. Allah'ın gazabı gelir, azabı gelir. Doğru yolda yürüyün, emirlerini tutun, iyi kul olun!” diyor ama ötekilerin onu dinleyecek hali yok.

“—Külahıma anlat!” der gibi, bildikleri yoldan hiç sapmıyorlar.

Bir grup da onlara diyecekmiş ki:

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ
أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِيَّايَ رَبِّكُمْ
وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

(الأعراف: ١٦٤)

(*Ve iz kàlet ümmetün minhüm lime taizüne kavmen-ni'llàhu mühlikühüm ev muazzibühüm azâben şedîdâ*) “Allah’ın helâkine uğrayacak olan, Allah’ın helâk edeceği, şiddetli azaba uğratacağı bu insanlara boş yere, ne diye vaaz edip duruyorsunuz, niye nasihat edip duruyorsunuz? Bak dinlemiyorlar işte sizi, boş verin!” demişler.

Onlar da demişler ki: (*Kâlû ma’zireten ilâ rabbiküm ve leallehüm yettekün*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne bizden bir mâzeret olsun, ‘Yâ Rabbi! Bak biz hem yapmadık hem de yapılmamasını söyledik. Bizi affet, biz suçlu değiliz.’” (A’raf, 7/164)

“—Belki de doğru yola gelirler.” diye en mühim şey anlatmaktır. Bugün hepimizin üzerine, boynuna borç olan en mühim mesele; bu beyinsizler, aptallar, zalimler, günahkârlar, kâfirler, fâsıklar, fâcirler, zâlimler dinlese de, dinlemese de, Allah’ın emirlerini herkese duyurmaktır.

Müslümanlar bir araya gelse her şeyi yapar. Radyo istasyonu kurar, televizyon kanalı kiralar, kitap dergi çıkarır, bir irşad ordusu meydana

getirir, her yere gönderir. Hocalar Allah'ın dinini anlatırlar, ayetleri hadisleri anlatırlar.

Çanakkale'de, bizim akrabalarından birisi gitmiş kahvede konuşuyorlar:

“—Vakit de bir hayli geçti, ikinci ezanını ben duymadım.

Okunmadı mı?” demiş.

“—Evet, normal. İkinci okunmuyor burada.” demiş adam.

“—Niye?”

“—Cami kapalı, hoca yok da ondan...”

Bizim akrabanın da biraz parası var; “Aman, parasını ben vereyim. Siz köylüsünüz, para toplayamıyorsunuz, kıyamıyorsunuz, kıymetli geliyor. Siz bulun hocayı, parasını ben vereyim.” demiş.

Camisiz, ezansız, namazsız, niyazsız bir köy tasavvur edebilir misiniz?

“Bizim köylerimiz müslüman köyü.” diye biliriz. Mâzîye bakınca öyleydi, bir zamanlar öyle müslüman idi ama şimdi hepsi başka bir yol tutturdu, Allah ıslah etsin! Namaz kılanı az, Allah yolunda gideni az, haramdan korkanı az, Allah'ın emirlerini tutanı az... Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyen az... O köyün ahalisi; parasını başkası vereceği halde hocayı yine bulamamışlar, yine istememişler. Biri ölse ne olacak? “Zaten canı çıkmış, gitmiş. Hoca ona dua etse ne olur etmese ne olur; gömerler,

olur biter.” G6mmeseler de kargalar yese ne olur? O da m6uhim değil.

Bazen kenarda bir hayvan 6l6yor da kuşlar yiyor. Akbabalar etrafında dolaşıyor. 6yle diyecekler herhalde. “Sırf 6l6y6 yıkamak için de hoca tutulur mu?” En iyisi hiç tutmamak. Cami de kapalı. Sabahleyin de kimsenin uykusu bozulmaz, kimse rahatsız olmaz.

6nk6 gece yarıma, bire kadar televizyon sey-redecekler, uykuları yetmez. Sabah uyumaları gerekiyor. Onun için m6ezzin çıkıp da minare-den bağırınca, uykuları kaar. Sonra ocuk-lar zayıflar. Yiyip yiyip semirecekler, o vakitte uyanırlarsa olmaz diye d6ř6n6yorlar herhalde. Allah ıslah etsin, akıl fikir versin...

Biz g6ya Allah’ın dostlarıyız, m6’minleriz. Biz çalışmıyoruz ki! 6mr6m6zde kaç tane insanı b6tıl yoldan hak yola ekmişiz? Bir hesap yapalım. Kaç kişi bize heves ederek, bizim s6z6m6zle doğru yolu bulmuş? Bir hesabını yapın. Kimi hak yola getirdiniz? Allah biliyor. Allah’ın soracağı sorguyu, suali, hesabı siz d6nyada kendinize sorun.

“–Yahu, ben bunca yıl yaş yaşadım. 6mr6m Allah’ın hoşuna gidecek, rızasına uygun şekilde mi geçti, aykırı mı geçti?”

“–Hocam, aykırı geçti ama ben emekli olduktan sonra sakal bırakacağım, hacca gideceğim, namazımı kılacağım.”

Hesabı b6yle. Emekli oluncaya, hacca gidinceye kadar ne olacak peki?

Hacca gittikten sonra, zemzem suyundan içildikten sonra içki içmek doğru değilmiş! “Şimdi küplerle içeyim de hasretlik kalmasın.” Sabah akşam lıkır lıkır içiyor! Milletın mantığı böyle çalışıyor.

“—Genç yaşında hacca gitme!” Niye?

“—Hacca gidersen zemzem suyu içtikten sonra içki içmek günahdır!”

Zemzem suyunu içsen de içmesen de içki her zaman günah, her zaman haram! Bir de hacca gitmeyi geciktiriyor. Beyzadeye günahtan ayrılmak zor geliyor. Günahtan ayrılmayacak, işleyecek, sonra hacca gidecek, hepsini temizleyecek. Oh! Ne dünyalık geride kalacak, ne ahiretlik geride kalacak. Bir cebinde birisi, bir cebinde birisi olacak. Tamam! Hem nefsin arzusu oldu, hem şeytan alkışladı, hem de öbür tarafta ibadet etti!

Sen Allah-u Teâlâ Hazretlerini ne sanıyorsun?

Bu senin şaşkın, perişan mantığının... Hakikat öyle değil!

d. Candan Dua Eden Kurtulacak

Üçüncü hadîs-i şerîf;⁴

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.687, no:1869; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.40, no:1114; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.201, no:29783; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.274; Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.224, no:31308; *Câmiü'l-Ehadis*, c.XXIII, s.468, no:26451.

يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ لَا يَنْجُو فِيهِ إِلَّا مَنْ دَعَا دُعَاءَ

الْغَرِيقِ

(هـ.ب. ع ن حذيفة؛ نعيم بن حماد في الفتن عن حذيفة)

RE. 503/3 (*Ye'ti aleyküm zemânün, lâ yencû fîhi, illâ men deâ duâe'l-garîki.*)

“Sizin üzerinize bir zaman gelecek; o zaman ancak boğulmak üzere olan bir insanın yaptığı dua gibi dua eden insan kurtulacak, başkası kurtulamayacak.”

Neden? Çünkü çok acılar, ıstıraplar, zulümler, haksızlıklar, üzüntüler, sıkıntılar olacak.

Biz şimdi nasıl dua ederiz?

Elimizi açarız; gözümüz caminin nakışında, aklımız bakkal hesabında, camiden çıktıktan sonra gideceğimiz yerde, daha önce konuştuğumuz işte. İşte öyle hafif bir dua ederiz. “Yâ Rabbi! Sen bana şunu ver, bunu ver.” deriz, önem vermeden.

Halbuki Peygamber Efendimiz, “Allah-u Teâlâ Hazretleri gafil bir kalp ile eğlenen, oyalanan dağınık bir kalp ile yapılan duayı kabul etmez.” diyor. Dua candan olacak.

Kime dua ediyorsun, kimin huzurundasın?

Bileceksin, öyle dua edeceksin. İmanın zaafından, gevşekliğinden, yaptığı ibadetin önemini anlamamaktan, değerini bilmemekten, duanın ne kadar önemli bir iş olduğunun farkına varmamaktan kaynaklanıyor.

“—Azaplar olacak, ikablar olacak; yarım ağızla, gafil kalp ile yapılan dualar kabul olmayacak. Onlar helâk olacaklar, kurtulamayacaklar. Ancak boğulmak üzere olan bir insanın can havliyle, korkuyla, gözleri fal taşı gibi açılmışken yaptığı şekilde; ‘Aman yâ Rabbi, kurtar yâ Rabbi!’ diye dua eden kurtulacak.’ diyor.”

Peygamber SAS Efendimiz, müslümanlarla kâfirlerin, müşriklerin yaptığı bir savaşta ellerini öyle kaldırdı, öyle candan dua etti, öyle tazarru ve niyaz etti ki, üstünden omzundan elbisesinin üst tarafı sıyrıldı, aşağıya düştü.

İnsanın bütün ihtimaller olup, bitip sonuca yaklaştığı sırada yaptığı dua değersizdir. Yumurta kapıya geldiği zaman yapılan dua değersizdir. Asıl değerli dua; insan sıhhatli iken, hali vakti yerinde iken, sıkıntısı yokken, huzuru tamken yapılan duadır.

Allah’ı bilip de ona candan dua ediyor mu?

İşte o vefalı, o iyi müslüman, o sadık müslüman! Şu anda durumu iyi olduğu halde bak nasıl tazarru ve niyaz ediyor! Allah onu sever. Sıkıntıya düştüğü zaman yaptığı duasını da kabul eder. Ama geniş zamanında Allah’ın adını hiç anmaz, hiç hatırlamaz. Şairin dediği gibi:

Kundurası vurmadiğı zamanlarda Anmazdı ama Allah’ın adını.

Günahkâr da sayılmazdı.

Yazık oldu Süleyman Efendi’ye...⁵

⁵ Orhan Veli Kanık, *Kitâbe-i Sengi Mezar*.

Ayakkabısı vurmazsa “Allah!” demez. Ancak ayakkabısı sıktığı için, “Aman Allah!” der.

Bazen bakıyorum, “İnşaallah mâşaallah” diyenlerin dinle, imanla ilgisi yok. Sözün gelişi söylüyor.

Rabbimiz kendisine kuvvetli bir şekilde iman etmiş olmayı nasib etsin... İmanımızı kuvvetli eylesin... Dualarımızı candan yapmayı nasib eylesin... Sanki son duamızmış gibi, sanki boğulmak üzereymişiz gibi candan dua etmeyi nasib etsin...

Allah böyle duayı sever, duada ısrarı sever, ısrarla yapılan duayı sever. “Aman yâ Rabbi!” diye yalvarmayı, gözyaşı dökmeyi sever. O duyguları, o coşkunuğu, o bağlılığı, o sevgiyi, o saygıyı, o haşyeti, o huşûyu Allah cümlemize nasib eylesin...

Bu duygu olmayınca olmuyor, olması için de zikir gerekiyor, tesbih gerekiyor. Kulun geceleri Allah’ı yâd etmesi gerekiyor, gözyaşı dökmesi gerekiyor; o zaman olacak. Onu da yap diyoruz, millet bucak bucak kaçıyor, yapmıyor. Yapmayınca da adı müslüman ama hâli acayip oluyor, İslâm’a uygun olmuyor. Zayıflığımız buradan kaynaklanıyor.

e. Camide Dünya Kelâmı Konuşulması

Enes RA’dan rivayet edilmiş, Hâkim’in *Müstedrek* kitabında kaydedilmiş bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS buyuruyor ki:⁶

⁶ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.359, no:7916; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.X, s.205, no:29086; *Câmiü’l-Ehadis*, c.XXIII, s.459, no:26424.

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَتَحَلَّقُونَ فِي مَسَاجِدِهِمْ
وَلَيْسَ هِمَّتُهُمْ إِلَّا الدُّنْيَا وَلَيْسَ لِلَّهِ فِيهِمْ فَلَا
تُجَالِسُوهُمْ

(ك. عن أنس)

RE. 503/4 (Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, yetehallekûne fî mesâcidihim, ve leyse himmetühüm ille'd-dünyâ, leyse li'llâhi fîhim hâcetün felâ tücâlisühüm.)

(Ye'tî ale'n-nâsi zemânün) “İnsanların üzerine bir zaman gelip çatacak ki, (yetehallekûne fî mesâcidihim) o zaman o insanlar mescidlerde halka halka, dairevî şekilde oturacaklar. (Ve leyse himmetühüm ille'd-dünyâ) Hocanın, cemaatin akılları fikirleri, düşünceleri, gayretleri, hedefleri, niyetleri dünyalık olacak. Tek düşündükleri para pul, kazanç, geçim, dünyada rahat etmek, keyif çatmak, tatil yapmak, huzur içinde olmak olacak. Ne şişi yakıyor ne kebabı. Mescide de geliyor ama akli fikri dünyalık. (Leyse li'llâhi fîhim hâcetün) Allah'ın o kullara ihtiyacı yoktur. O alimlere, o dinleyicilere, o cemaate ihtiyacı yoktur. (Felâ tücâlisühüm) Siz onlarla; işleri, akılları, fikirleri dünyalık olan o insanlarla oturmayın!”

Akılları fikirleri dünyalık olan insanlar iki türlü olabilir.

Birincisi; camiye geliş nedenleri dünyalık olur:

“—Ben bu konuşmayı yaparsam şu kadar para alacağım.” Veyahut “Bu mevlidi okutan, bu hatmi yaptıran kimse çok zengin; herkesin cebine para koyuyor, herkese bir ikramda bulunuyor. Ben onun sohbetine geleyim, onunla ahbaplığı bozmaya gelmez. Keratayı sevmiyorum ama ne yapalım, toplantısına gitmek zorundayız. İşim bozulmasın diye gideceğim.” der, yani sağlanacak bir menfaatten dolayı olabilir.

İkincisi; konuşmaları dünyalık olabilir, dünya menfaati olabilir. İnsan camide halka halka neden oturur? Zikir için oturur. Zikir halkası olur; Allah der, salât u selâm getirir, zikreder, tesbih eder. Ama dünyalık için oturanlar öbek öbek, halka halka kah kah kah, kih kih kih gülüşürler!

Medine-i Münevvere’den Mekke-i Mükerreme’ye gidiyoruz. Yanımızda oralı bir doktor var. Bir camiye, mola yerine geldik. Namaz kılacağız, ondan sonra yolumuza devam edeceğiz. Camiye girdik; cami tıklım tıklım dolu, halka halka olmuşlar. Muhtelif milletlerden insanlar oraya gelmişler, demek ki Hicaz’a gelmiş insanlar. Cami kahvehane gibi durmadan konuşuyorlar.

Bizim doktor kibar bir kimseydi; iyi bir insan, gayretli bir kimse. Kendisi Arap; Türkçe de biliyor, Arapça da biliyor. Bunlara yüksek sesle bir bağırdı, bir azarladı;

“—Ey insanlar! Ne oluyorsunuz? Burası Allah’ın evi! Şurada namaz kıldık, namazı nasıl kıldığımızı anlamadık. Burası sohbet yeri mi? Niye böyle sesinizi yükseltiyorsunuz? Allah’tan korkmaz mısınız? Günah değil mi? Ayette, hadiste böyle denmiyor mu?”

Çok sert, bağıra bağıra azarladı, kalabalık sus pus oldu, hiç ses kalmadı. Demek ki böyle de olabilir.

Konuşmaları dünya olursa, onlarla oturmamak gerekiyor. Veyahut niyetleri dünyalık elde etmek, menfaat sağlamak olursa, onlarla oturmamak gerekiyor. Mescidler Allah'ın evleridir. "Allah'ın evi" sözü az bir söz değil. Burada insan yaptığı işe, takındığı tavra dikkat edecek.

Sen gidip de bir valinin konağında keyifle, istediğin gibi hareket edebilir misin? Oturacağın kalkacağın yere, attığın adıma, her şeye dikkat edersin. Hele bir reisicumhura gidecek olsan, o zaman daha da dikkat edersin.

Adam kirlî paslı hâli ile üç gün ayağından çıkarmadığı, bir zamanlar rengi beyaz olan ama pislikten kapkara olmuş, terden sıırıslıklam olmuş çorabıyla camiye geliyor. Allah'ın evindesin, öteki kulları kaçıyorsun! Bastığı yeri arkasından ıslak bezle silmek gerekiyor. Üstü başı perişan!

Her mescide girdiğinizde, her mescidin ihtirama layık bir makam olması dolayısıyla, iclâli gerekiyor, hürmet etmek gerekiyor. Güzel, temiz, pak elbiselerini giyecek. Elleri, yüzü, ayakları yıkanmış olacak, güzel kokular sürülmüş olacak. Caminin içine girdiği zaman gürültü patırtı etmeyecek, dünya kelâmı ile meşgul olmayacak.

“—Ey cemaat-i müslimîn! Benim devem kaybolmuştu, gören var mı?”

Bir kimse eğer böyle derse, Peygamber Efendimiz:

“—Allah ona devesini buldurtmasın.” diyor.

Cami deve arama yeri mi? Devenin araştırmasını yapma yeri mi?

Değil! Orada kaybolmuş olan malını, hayvanını söyleyen kimse için “Allah buldurtmasın!” diye beddua ediyor. Cami ibadet yeri; onun için her müslümanın buna göre tavır takınması gerekiyor.

Bizim Müslümanlıktan nasibimiz çok az. Bir acayip kavim, bir acayip nesil olduk. Allah bize edep nasip etsin... İslâm’ın edepleri çok ince, anlayabilirsek. Mescidde de İslâm’ın âdâbı son derece ince, insan tir tir titrer. Büyüklerimizin hayatlarında okuyoruz, namaza geldikleri zaman limon gibi sararırlarmış.

“—Ne oldu, hasta mı oldun, bir derdin mi var?”

“—Hayır, ama biraz sonra Rabbimin huzuruna çıkacağım.”

Korkudan, hürmetten, haşyetten limon gibi sararırlarmış.

Neden? Çünkü Rabbinin huzuruna namaza çıkıyor. Nerede onların namazı, nerede bizim namazımız? Nerede onların Müslümanlığı, nerede bizim Müslümanlığımız? Nerede onların nezaketi, zerafeti, âdâbı, ahlâkı nerede bizim hâlimiz, kabalığımız, itişmemiz, çekişmemiz, saf için kavga etmemiz.

Efendimiz safların sık olmasını emrediyor. Biz ne yapıyoruz? Ön tarafta millet geniş geniş, aralıklı aralıklı, atlamalı atlamalı oturmuş.

“—Ben de şuraya gireyim!” diyorsunuz.

Öfkeyle bir bakıyor, sanki gözünden çıkan ışıklardan mum gibi eriyeceksiniz, halılara döküleceksiniz. Sen aldırıyorsun;

“—Müslüman kardeşimdir, Peygamber Efendimiz de safları sıkı yapmayı emretmiş, neyse.” diyorsun, yine safın arasına giriyorsun.

Ama bu sefer o, bir hışımla arka safa geçiyor.

“—’Sen misin ön safa gelen, ben de arka safa geçerim.”

Nereye gidersen git! Ön safın sevabı daha çok. İşte Allah seni mahrum ediyor. Arkaya gittin mi, mahrum oluyorsun. Sabredeceksin!

Namazda omuzlarının birbirlerine sürtünmesinden, sahabe-i kirâmın elbiselerinin omuz başları eskirmiş. Ne izdiham oluyor ki, ne sürtünme oluyor! Elbisenin eskimesi öyle kolay olmaz ki.

Bizim saftaki duruşumuz gibi durmakla elbiselerin omuz başları eskimez, arkadaşlar. Sahabenin eskiyormuş. Demek ki nasılmış? Alimallah sımsıkı...

İzmir üzümleri vardır. Gübreyi çok verirsin, salkımın taneleri birbirine girer. Bir tane koparacaksın koparamazsın, birbirine kaynamış gibidir. Demek ki müslüman öyle olacak.

Bu neden olur?

Sevgiden, sabırdan, tahammülden, birbirine bağlılıktan, hadîs- i şerîfe aşına olmasından, Allah’a saygısından olur. Yok, bizim halimiz böyle değil! İnsanlar arkaya geçiyor.

“—Ben, sen arkaya geçesin diye buraya gelmedim. Kurbanın olayım. En arka safaya gideyim ben, yeter ki sen yerinde dur. Hadîs- i şerîfte, ‘Saflar boş olduğu zaman aralarından şeytan geçer.’ diye bildiriliyor da ben ondan geldim, yoksa âşıklısı değilim. Sevabın hepsi de senin olsun. Allah seni cennette en yüksek dereceye çıkarır. Senin mevkiinde makamında gözüm yok. Mânevî mevkiini de Allah daha ziyade etsin.”

Ama eksiğiz, âdâb bakımından eksikliyiz. Allah lütfuyla bizi o güzel edeplerle ahlâklarla edeplendirsin...

Bu hadîs-i şerîfler, “Bir zaman gelecek, çok kötü haller olacak.” diye devam edeceği için, ben biraz size yükleneceğim, sıkı durun. Kusura bakmayın, bana darılmayın çünkü hadîs-i şerîf okuyorum.

f. Aile Yüğü Az Olanlar

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.295, no:7499; Huzeyfe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.287, no:44507; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.453, no:26407.

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ أَفْضَلُ أَهْلِ ذَلِكَ الزَّمَانِ
كُلُّ خَفِيفِ الْحَاذِقِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ خَفِيفُ
الْحَدِّ قَالَ قَلِيلُ الْعِيَالِ

(كر. عن حذيفة)

RE. 503/5 (*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün, efdalü ehli zâlike'z-zamâni küllü hafîfi'l-hâz. Kîle: Yâ rasûla'llah, ve men hafîfü'l-hâz? Kâle: Kalîlü'l-iyâl.*)

(*Ye'tî ale'n-nâsi zemânün*) “İnsanların üzerine bir zaman gelir ki, (*efdalü ehli zâlike'z-zamâni küllü hafîfi'l-hâz*) bu zaman ahalsinin en faziletlisi, *hafîfü'l-hâz* olanlardır.”

Hâz, sırt; *hafîfü'l-hâz*, arkası hafif olan demektir. “O zaman geldiğinde, zamanın en faziletli insanları sırtı hafif olanlardır.”

“—Yâ Rasûla'llah! Sırtı hafiften maksadın ne?” diyorlar.

Şöyle buyuruyor: (*Kalîlü'l-iyâl*) “Aile efradı, geçimi ile mükellef olduğu kimseler az olur.”

Aile yükü az olanlar. O zaman geçim için; “Harama sapacağım, kazanacağım.” diye uğraşma olmaz, ibadet yapma imkânı olur diye söylemiş herhalde, Allahu a'lem...

Aslında ben doğum kontrolünün külliye karşı-sındayım. Şiddetle, kuvvetle, olanca gücümle karşı-sındayım. Hepimizin on beş tane, yirmi tane, otuz tane çocuğu olsun.

Peygamber Efendimiz “Ben sizin çokluğunuzla iftihar ederim.” diyor. Çocuklarımızı bir müslüman yetiştirdik mi yaşadık. Rusya’yı istila ederiz, biter.

Devlet erkânı Ortak Pazar’la anlaşma yapmış; 12 tane hıristiyan devletin arasına 13. olarak biz de gireceğiz. Onların arasında onda bir nisbetine düşeceğiz. 450 kişilik meclislerinde 50 tane üyemiz olacak. Kim ne söyler, kim ne dinler, ayrı.

Biz bu birliğe girelim diye müracaat ediyoruz; Avrupa nazlanıyor. Aslında “Yan cebime koyun!” diyor ama biraz da nazlanıyor, almaktan korkuyor.

“—Bunlar çok çoğalıyor.” diyor.

Çoğalıyor; binde yirmi beş, çoluk çocuk artıyor.

“—Hocam bir kızımız oldu, ismini ne koyalım?”

“—Hocam bir oğlumuz oldu.”

“—Allah ömür versin, analı babalı büyütsün; adı Saliha olsun, Edibe olsun!” diye biz de söylüyoruz.

Mâşaallah! Yeğenlerimiz, torunlarımız, kardeşler, bakıyorsun dede olmuş, baba olmuş. Torununun torununu görmeye doğru gidiyoruz. Mâşaallah çoğalıyoruz, çok güzel.

Korkuyorlar, Almanya’da nüfus azalıyor. Çünkü çocuk yapmıyorlar. “Kim uğraşacak çocuğun ağlamasıyla, çocuğun altıyla, üstüyle?” diye düşünüyorlar.

Köpek besliyorlar ama çocuk yapmıyorlar. Kucağına alıyor, simidini bir ona ısırttırıyor bir kendi ısırtıyor.

“–Terliğimi getir.” diyor, akıllı köpek gidiyor ağzıyla ısırıyor terliği getiriyor.

“–Postadan gazeteyi getir.” diyor posta kulübesinden, gidiyor oradan posta kulübesinden ısırıyor gazeteyi getiriyor.

“–Böyle köpeğe can kurban!” diyor.

Kimisi bir köpek sahibi olmuş, kimisi iki köpek sahibi... Kimisi katır gibi köpeklerin zincirini zor tutuyor. Köpek bir koku alıp gitmek istediği zaman, sahibini arkasından sürüklüyor. “Alimallah illa bunu koklayacağım.” diye. Duvar kenarını koklar, ağaç kenarını koklar, elektrik direğini koklar. Kalabalıkta bacağını kaldırıyor, yanında duran adamın bacağını kirletiyor. Sokaklar berbat... Temiz Avrupa, köpeklerin pisliklerinden berbat. İnsan iğreniyor, nefret geliyor.

Birisinin köpeği ölmüş, bizim işçilerin birisinin komşusuymuş.

Kadın ağlıyor, neredeyse köpeğine resmî tören yaptırarak.

“–Niye ağlıyorsun, niye üzölüyorsun, alt tarafı bir köpek değil mi? Başkasını alırsın.”

“–Vay sen benim köpeğimin ölmesinin acısını hafife aldın.” diye bizim işçiye bir müddet darılmış komşu Alman.

Çocuk yapmıyorlar. Nüfus azalıyor. 70 milyondan 69 milyona, 69 milyondan 68 milyona yavaş yavaş düşüyor. Rahat ediyorlar; çoluk yok, çocuk yok. İstedikleri zaman tatile giderler. Yanına hanımını oturtur, kendisi direksiyona geçer, kayak malzemesini yukarıya alırlar.

“–İspanya’ya gidelim, İtalya’ya gidelim, Yunanistan’a gidelim. Sıcak ülkelerde güneş altında kebab olalım. Bir o tarafa bir bu tarafa dönelim. Üstlüğü çıkaralım, orası da kararsın, altlığı çıkartalım orası da kararsın.”

Kim uğraşır çocukla?

Peygamber Efendimiz; “Evlenin, çoğalın! Ben sizin çokluğunuzla diğer ümmetlere mübâhât edeceğim, iftihar edeceğim.” buyuruyor.

Ben de onu esas alıyorum. Biz böyle çok çocuk yaptığımız, çoğaldığımız için şimdi 55 milyonuz. Beş on sene geçti mi 70 milyonuz. Beş on sene daha geçince 110 milyonuz. Biraz daha geçti mi 150 milyonuz inşaallah. Adamlar korkuyorlar;

“–Bizim bu Türklerle başımız dertte...” diyorlar.

Korkuyorlar ama aslında biraz da hesap yapıyorlar:

“–Bunların nüfusu 55 milyon, bizim nüfusumuz şu kadar.

Şimdi biz bunların on katıyız.” diyorlar.

Türkiye’de bu 55 milyonun ne kadarı adam olur? İslâmî bakımdan geçerli notu kaç kişi alabilir? Sınıfta kalmayan kaç tanesi var?

“–Yüzde beş...”

Bizim çocukluk zamanımızda yüzde üç idi, yüzde bir idi. Şimdi yirmide bir oldu. Gerisini ne sen sor, ne ben söyleyeyim.

Görüyoruz etrafımızda; köylüyü de görüyoruz, şehirliyi de. Zengini de fakiri de... Dünyalıkları tıkırında oldu mu, Allah'ın adını anan yok. Camiye gelen, ibadet eden yok. Babası kırk kere söylese, caminin kapısına kadar getirse, kapıdan kaçıyor. Evinde başını örttürse sokağa çıkınca açıyor.

Demek ki onda bir desek, oranın da zaten onda biriyiz. O zaman yüzde bire düşüyoruz; “Yüzde bir olan bu insanları da biz nasıl olsa kendimize benzetiriz.” diye heves ediyorlar. “Biz bunları gâvurlaştırırız. Bu sakallı, bereli, şalvarlı olanlar zor, onları halledemeyiz. Çünkü onlar biraz İslâm'ı duymuş, öğrenmişler. İkinciler Türkçeyi peltek peltek konuşuyorlar. O dili biraz öğrenmiş, orta.

İkinci nesil evlendi de orada kaldı mı... Onlar zaten Almanla mı evlenir, Türk ile mi evlenir, gönlü kimi beğenir, bilmiyoruz. Onun da çocuğu oldu mu, üçüncü nesil, *third generation*...

“—Üçüncü nesil bizimdir.” diyor Almanlar.

Babalarda iş yok! Gönder Türkiye'ye... Adam olmaz. Namaz kılıyor. Sakalı var, şalvarı var. Entegrasyon imkânı yok. Bunları eğitip öğütüp hamur etmek, pişirmek yutmak mümkün değil, gönder!

İkinci nesil iki cami arasında beynamaz. “Oraya mı gitsem, buraya mı gitsem, şuraya mı gitsem? Bunu mu yapsam, şunu mu yapsam?” Türkiye'de rahat edemiyor. Neydi o Almanya'nın sokakları, halleri? Almanya'ya hasret duyuyor. Almanya'ya gitse babası razı değil. Ne Türkiye'ye tam uyuyor ne Almanya'ya tam uyuyor?

Üçüncüde böyle bir bocalama yok. Üçüncü doludizgin... İlkokuldan hatta hastaneden itibaren Alman usulü yetiştiği için, Alman cemiyetine tam uyum sağlıyor. Adının Ahmet, Ali, Veli, Hasan, Hüseyin olması fark etmez. Ötekisi ile uyum içinde... El sıkması, selâm vermesi, yemek yemesi, oturması kalkması, bira içmesi, filanca yerde domuz etini sol eline çatalı alıp sağ eliyle kesip yemesi zor bir şey değil. Onların hepsi entegre olmuş!

Gazetelerde de okuduk; yalan mı doğru mu bilmiyorum, güvenilir ama bizimkiler Noel yortularını, merasimlerini seyretmek için kiliselere o kadar akın etmişler ki, kilisede asıl hıristiyanlara yer kalmamış. Zaten orası dışarıdan büyük görünür, içeride yalnızca sıraları vardır. Kontenjan doldu mu ötekiler ayakta kalır.

Bizimkiler gitmişler, bakalım kilisenin korusu Aya Maria'yı nasıl söyleyecek? "Üçüncü jenerasyon bizim." diyorlar. Türkiye de girerse tamam, biraz sıkıntı çekeriz.

Üç nesil geçti mi, *innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn...*

"—Bir zamanlar Türk diye bir millet varmış, müslümanlarmış.

Benim dedem onlardanmış." diye söylerler artık.

Öyle düşünüyorlar. Ama nüfus fazla olunca korkuyorlar. Onun için ben de, "Onların korktuğunu yapalım, çoğalalım, adedimiz artsın!" diyorum.

Allah her şeyin gerçeğini görüp onu yapmayı cümlemize nasib eylesin...

Araplar Peygamber Efendimiz SAS gelmeden önce, geçim korkusundan çocuklarını, kız çocuklarını ‘Evlenecek, çoluk çocuk olacak, savaşamaz’ diye diri diri toprağa gömerlermiş. Mezarı kazarlar, içine atarlar, üstüne toprağı örterlermiş. Boğulur; aşağıda bir iki bağıdır, ölür gidermiş.

Geçimin, gıdalanmanın, yemeğin sağlanamayacağından korktuğu için, çocuğu besleyemem diye öldürürlermiş. Yemek mahdut, gıda mahdut, çöl. Hurmalar bir avuç, sütler az, hayvanlar az. “Fazla boğaz olmasın!” diye öldürürlermiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَإِيَّاكُمْ

(الاسراء: ٣١)

(*Velâ taktulû evlâdeküm haşyete imlâk, nahnü nerzukuhüm ve iyyâküm*) [Geçim endişesi ile çocuklarınızın canına kıymayın! Biz, onların da, sizin de rızkınızı veririz.] (İsra, 17/31)

“—Rızık benden, korkmayın!” buyuruyor.

Bizim memlekette de doğum planlaması yapılıyor. Hanımlar çok çocuk istemiyor. Bizim hanımlar da keyfine düşkün... Hükümet de çok çocuk istemiyor. Çünkü çok çocuk; çok problem, çok okul, çok iş demek. Yaşayanların yaşamlarına, keyiflerine biraz noksanlık demek.

İnsanlar; “Nüfusumuz çoğalmasa bu imkânları daha bol yeriz, daha iyi olur.” diye düşünüyorlar. O zaman zihniyet bakımından çocuğunu kuma gömen Arap’la aynı noktaya geliyor.

“–Rızkı Allah vermeyecek mi?”

“–Allah verecek!”

“–Ne korkuyorsun? Korkma!”

Korkuyor. O çocuğunu gömen Arapla aynı duruma düşüyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyimizi rızasına uygun yapmayı cümlemize nasib eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

07. 02. 1988 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

